

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl soudkyní JUDr. Jaroslavou Lobotkovou ve věci žalobce: **J. W.**, bytem xxx, zast.: JUDr. Josef Bělohlávek, advokát se sídlem Praha 7, Ortenovo náměstí 16, proti žalovanému: **Společnost pro Revolver Revue**, občanské sdružení, se sídlem Jindřišská 901/5, Praha 1, IČ 26534045, zast.: Mgr. Juraj Alexander, LL.M., advokát se sídlem Praha 1, Platněrská 4, o vydání bezdůvodného obohacení ve výši 24.000,- Kč s přísl.

t a k t o :

I. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci částku 24.000,- Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši repo sazby stanovené Českou národní bankou pro poslední den kalendářního pololetí, které předchází kalendářnímu pololetí, v němž došlo k prodlení, zvýšené o sedm (7) procentních bodů ročně z této částky od 1. 10. 2010 do zaplacení, a to vše do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradu nákladů řízení částku 20.080,-Kč, a to do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám JUDr. Josefa Bělohlávka, advokáta se sídlem Ortenovo nám. 16, Praha 7.

Odůvodnění:

Žalobou podanou 3.2.2011 se žalobce proti žalovanému domáhá vydání bezdůvodného obohacení ve výši dvojnásobku odměny, která by byla za získání licence obvyklá v době neoprávněného nakládání s dílem, neboť žalovaný ve své edici Revolver Revue, svazek 39, nazvané Háro – Vzpomínky a dokumenty, vydal v roce 2010 knihu xxx . V této knize je žalobce jménem zmiňován jako autor, který se zapojil do normalizační kampaně proti dlouhým vlasům, a na jedenácti stranách je v ní zveřejněno 12 kreseb žalobce bez souhlasu a vědomí žalobce jako autora kreseb. Pramen nebyl uveden a ve 4 případech není ani uvedené jméno žalobce jako autora. Žalovaný tím porušil autorská práva žalobce, kresby zveřejnil bez jakékoli licence a tedy v rozporu s autorským zákonem. Podle § 40 odst. 4 zák. č. 121/2000 Sb., tedy autorského zákona, se žalobce domáhá dvojnásobku odměny,

kteřá by byla obvyklá za získání takové licence, obvyklá cena za zveřejnění jedné kresby žalobce činí 1.000,-Kč, žalobce má tedy nárok na vydání bezdůvodného obohacení ve výši 24.000,-Kč. Předžalobní žádost o vydání bezdůvodného obohacení žalovaný prostřednictvím právního zástupce odmítl s tím, že se jedná o bezúplatnou zákonnou licenci podle § 31 odst. 1 písm. b) zák. č. 121/2000 Sb., ale žalobce se domnívá, že se nejedná o bezúplatnou zákonnou licenci, neboť nebyly splněny zákonné podmínky. Neuvedl název díla, pramen díla a v některých případech ani jméno autora. Protože žalobce vyzval žalovaného k úhradě nejpozději do 30.9.2010, má od 1.10.2010 rovněž nárok na zákonný úrok z prodlení.

Žalovaný namítal, že neuveřejnil předmětné kresby bez licence, zveřejnil je na základě tzv. zákonné licence, v souladu s § 31 odst. 1 autorského zákona. Žalobce jako autor je v publikaci identifikovaný, bylo-li to možné, pokud i on sám na obrázku uvedl své jméno. V případech, kde vlastní dílo sám nepodepsal, nemůže požadovat po žalovaném, aby spekulací dovozoval, kdo byl autorem. V úvodu publikace žalovaný označil časopis Dikobraz jako pramen karikatur, tvrzení žalobce, že pramen nebyl označen, je tedy nepravdivé. Kresby byly získány z výstřižků ze soukromého archivu autora, kresby neobsahovaly bližší údaje, proto nebylo reálně možné uvést konkrétní citace vědeckým způsobem. Žalovaný namítal, že se jedná o kritiku žalobce, vyžadovat tedy souhlas autora ke zveřejnění jeho děl za účelem kritiky postrádá logiku. Publikace reflektuje perzekuci „mániček“ komunistickou mocí, za pomoci takových služebníků režimu, jakým byl žalobce, nutnost licence by se dostala do příkrého rozporu s požadavkem svobody slova. Kromě toho žalobce se domáhá vydání bezdůvodného obohacení, přitom publikace je ztrátová, není reálný předpoklad, že by byla zisková, spolupracovníci žalovaného na publikaci pracovali bez nároku na honorář pro tento případ. S ohledem na hospodářské okolnosti a na kritický charakter publikace by nepřicházelo v úvahu vyžadovat standardní honorář.

Podle § 12 odst. 1 autorského zákona má autor právo své dílo užít v původní nebo jiným zpracované či jinak změněné podobě, samostatně nebo v souboru a nebo ve spojení s jiným dílem či prvky a udělit jiné osobě smlouvou oprávnění k výkonu tohoto práva; jiná osoba může dílo užít bez udělení takového oprávnění pouze v případech stanovených tímto zákonem.

Podle § 46 odst. 1 autorského zákona licenční smlouvou autor poskytuje nabyvateli oprávnění k výkonu práva dílo užít (licenci) k jednotlivým způsobům nebo ke všem způsobům užití v rozsahu omezeném nebo neomezeném a nabyvatel se zavazuje, není-li podle § 49 odst. 2 písm. b) sjednáno jinak, poskytnout autorovi odměnu.

Podle § 40 odst. 4 autorského zákona právo na náhradu škody a na vydání bezdůvodného obohacení podle zvláštních právních předpisů zůstává nedotčeno; místo skutečně ušlého zisku se autor může domáhat náhrady ušlého zisku ve výši odměny, která by byla obvyklá za získání takové licence v době neoprávněného nakládání s dílem. Výše bezdůvodného obohacení vzniklého na straně toho, kdo neoprávněně nakládal s dílem, aniž by k tomu získal potřebnou licenci, činí dvojnásobek odměny, která by byla za získání takové licence obvyklá v době neoprávněného nakládání s dílem.

Mezi účastníky bylo nesporné, že žalovaný uveřejnil díla žalobce bez souhlasu žalobce. Z obsahu publikace, i doložených sфотографovaných jednotlivých stránek, pak soud zjistil, že skutečně v publikaci bylo nejméně 12 kreseb žalobce uveřejněno, i když 4 nejsou označeny jménem žalobce, podle charakteru kreseb je zřejmé, že žalobce je jejich autorem.

Protože obecně vždy má autor právo na to, aby rozhodl o uveřejnění svého díla, resp. o jeho užití v jakékoli formě a má nárok na odměnu za takové užití, je soud toho názoru, že žaloba je důvodná. Žalovaný nesporně uveřejnil dílo žalobce bez získání autorské licence.

Žalobcem požadovaná výše odměny ve výši 1.000,-Kč za jednu kresbu se soudu podle jeho zkušeností a činnosti v jiných soudních sporech jeví jako naprosto přiměřená a tedy cena obvyklá v době publikování knihy žalovaným. Dvojnásobek této odměny pak má oporu právě v citovaném ustanovení § 40 odst. 4 autorského zákona, nastává zde v podstatě zákonná fikce práva na odměnu ve výši dvojnásobku v případě neoprávněného užití díla. Vzhledem k tomu, že žalovaný sám tvrdí, že publikaci používají střední školy k výuce, nebyl rozhodně náklad publikace nijak zanedbatelný, i z tohoto pohledu se jeví odměna minimálně obvyklá.

Pokud žalovaný namítal, že se jedná o výjimku danou zákonem, tedy o tzv. zákonnou licenci, pak dle názoru soudu tato skutečnost nenastává.

Podle § 31 odst. 1 do práva autorského nezasahuje ten, kdo za a) užije v odůvodněné míře výňatky ze zveřejněných děl jiných autorů ve svém díle, za b) užije výňatky z díla nebo drobná celá díla pro účely kritiky nebo recenze vztahující se k takovému dílu vědecké či odborné tvorby a takové užití bude v souladu s poctivými zvyklostmi a v rozsahu vyžadovaném konkrétním účelem, za c) užije dílo při vyučování pro ilustrační účel nebo při vědeckém výzkumu, jejich účelem není dosažení přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu a nepřesáhne rozsah odpovídající sledovanému účelu; vždy je však nutno uvést, je-li to možné, jméno autora, nejde-li o dílo anonymní, nebo jméno osoby, pod jejímž jménem se dílo uvádí na veřejnost, a dále název díla a pramen.

Z úvodního textu knihy xxx soud zjistil, že Dikobraz, který má být pramenem všech kreseb, je v textu zmíněn pouze okrajově. Pro běžného čtenáře rozhodně nemá tento text význam v tom směru, že všechny uveřejněné karikatury jsou z Dikobrazu. Vyplývá to jednoznačně pouze z jedné stránky, kde je uveřejněna kresba žalobce zároveň se záhlavím časopisu Dikobraz z 1. září 1966.

Dle názoru soudu tak žalovaný nesplnil zákonnou licenci již v tom, že nebylo jednoznačně, byť v úvodním textu uvedeno, že pramenem je právě časopis Dikobraz.

Žalovaný dále namítal, že se jednalo o kritiku žalobce, ale z obsahu ani úvodního textu ani jednotlivých příběhů, které byly v publikaci uveřejněny, soud nic takového neshledává. Úvodní text v podstatě kritizuje přístup vládnoucí strany k tzv. máničkám, v té souvislosti pro období první poloviny 70. let jsou zmiňovány karikatury, kterých bylo někdy i v jednom čísle Dikobrazu několik, a věnovaly se jim desítky autorů, mezi nimi je jako příklad uveden žalobce pod pseudonymem W. – N.. Obecně v karikaturách mají být nositelé dlouhých vlasů představováni jako flákači, vandalové, narkomani, zloději apod.

Po tomto úvodním textu následuje v publikaci vždy na jedné stránce buď báseň nebo krátký příběh týkající se dlouhých vlasů a přístupu společnosti k těmto tzv. máničkám. Mezi jednotlivými texty jsou dvoustrany s otištěnými karikaturami různých autorů, mezi tím i žalobce.

V průběhu celé knihy soud naprosto neshledává jakoukoli kritiku žalobce či jeho díla. Karikatury ať už žalobce nebo společně označené N. – Š. jsou vtipné a soud v nich naprosto neshledává žádnou dehonestaci tzv. mániček, není zřejmé, proč by měli být představováni

jako flákači, vandalové, narkomani, zloději apod., jak uvádí úvodní text. Žalovaný to prostřednictvím svého právního zástupce v jednací síni pro příklad uvedl právě u kresby vytištěné zároveň se záhlavím časopisu Dikobraz, již shora zmíněném. Na obrázku, s pomyslným vchodem do školy, je vidět jak rodiče, klasicky oblečení a upravení, vedou své děti do školy a mezi nimi dlouhovlasý otec vede dlouhovlasého synka, jsou zcela stejně oblečení a mají i v poměru stejně dlouhé vlasy, k tomu je popiska... jablko nepadne daleko...

Právě z této kresby žalovaný dovozuje, že tato karikatura naznačuje, že i dítě bude kriminálník. Jak dospěl žalovaný k závěru, že otec je kriminálníkem, protože má dlouhé vlasy, není zřejmé. Otec, který vede dítě do školy, nutně nemusí být kriminálník, spíše naopak. Dle názoru soudu význam této karikatury je právě v tom, že jablko nepadá daleko od stromu, tedy že dítě, syn, je zcela stejný jako jeho otec, a to od bot až po hlavu.

Kromě toho v porovnání s obsahem knihy je zřejmé, že všech karikatur je zde uveřejněno více nežli textu, a to prakticky dvojnásobně. Není tedy splněna ani podmínka zákonné licence dle § 31 odst. 1 písm. a) autorského zákona, uveřejnění konkrétně 12 kreseb žalobce je již mimo odůvodněnou míru, pro odůvodněnou míru by připadalo v úvahu použití dvou, nejvýše tří kreseb žalobce v souvislosti s rozsahem celé publikace. Nejedná se ani o kritiku žalobce dle § 31 odst. 1 písm. b) autorského zákona, dle názoru soudu by se mohlo jednat nejvýše o recenzi, ale i ta by se měla vztahovat k dílu jako takovému a nikoli k období před rokem 1989 a k přístupu vládnoucí politické strany k tzv. máničkám. Že se nejedná o kritiku pak soud dovozuje zároveň i ze samotné publikace, neboť na první straně publikace je doslova uvedeno HÁRO, pod tím vzpomínky a dokumenty a pod tím Revolver Revue 2010. Žalovaný sám tedy publikaci označuje jako vzpomínky a dokumenty a nikoli jako kritiku či recenzi.

Co se týká přednesů žalovaného v rámci jednání soudu, které se týkaly kritiky žalobce jako osoby, která podporovala komunisty přirovnáváním k židobijcům apod., pak je soud toho názoru, že tyto přednesy žalovaného jsou absolutně mimo předmět tohoto sporu. Obsah knihy samotné nic takového neuvádí, nevyplývá z něho a zejména vůbec není předmětem tohoto sporu.

Proto soud žalobě zcela vyhověl a žalobci přiznal i právo na náhradu nákladů řízení jednak za zaplacený soudní poplatek 1.000,-Kč, jednak za zastoupení advokátem, kterému náleží paušální odměna 15.000,-Kč dle § 6 odst. 1 písm. b) vyhl. č. 484/2000 Sb., paušální náhrada nákladů za tři úkony po 300,-Kč dle vyhl. č. 177/1996 Sb., to vše včetně DPH, tedy celkem 20.080,-Kč.

Poučení: Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů ode doručení k Vrchnímu soudu v Praze prostřednictvím soudu zdejšího.

V Praze dne 22. června 2011

JUDr. Jaroslava Lobotková, v. r.
soudce

Za správnost vyhotovení:
Markéta Bláhová